

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za državno ureditev

Številka: 060-05-6/2018

Osnutek

Ljubljana, 4. 6. 2018

ZAPISNIK

6. seje Komisije Državnega sveta za državno ureditev, ki je bila v sredo, 21. marca 2018 v veliki sejni sobi na Tomšičevi 5, Ljubljana. Seja se je začela ob 14. 05 uri in se je končala ob 14. 40.

Prisotni:

- predsednik: Rajko Fajt
- člani: Marjan Maučec, Franc Kangler, Bojan Kontič, Branimir Štrukelj, mag. Marko Zidanšek.

Opravičeni: Milan Ozimič, Bojan Kekec, Bojana Potočan.
Sejo je vodil predsednik Rajko Fajt.

Na seji so bili prisotni tudi:

Pri 1. točki dnevnega reda:

Jani Möderndorfer, poslanec Državnega zbora in Marjan Jarkovič, strokovni sodelavec v poslanski skupini SMC.

Pri 2. točki predstavnika Urada Vlade RS za varovanje tajnih podatkov:

Dobran Božič, direktor Urada Vlade RS za varovanje tajnih podatkov in Mateja Kapš, sekretarka v Uradu.

Pri 3. točki predstavnika Ministrstva za pravosodje: mag. Nina Koželj, v.d. generalne direktorice Direktorata za kaznovalno pravo in človekove pravice in Peter Pavlin z istega direktorata.

Predlog dnevnega reda:

1. Predlog zakona o spremembah Zakona o političnih strankah (ZPoIS-G) – druga obravnava, EPA 2586 – VII
2. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o tajnih podatkih (ZTP-E) – druga obravnava, EPA 2626 - VII

3. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaščiti prič (ZZPrič-C) – skrajšani postopek, EPA 2636 - VII

4. Pobude in vprašanja

Predlog dnevnega reda je bil soglasno sprejet.

Ad1) Predlog zakona o spremembah Zakona o političnih strankah (ZPoIS-G) – druga obravnava, EPA 2586 - VII

Člani komisije so prejeli tudi mnenje Zakonodajno-pravne službe Državnega zbora (ZPS).

Predlagatelj je predstavil predlog zakona, ki nomotehnično ureja del obstoječega Zakona o političnih strankah (v nadaljevanju: zakon), ki je ob svoji zadnji spremembi 2014 izpadel zaradi redakcijske napake. Zakon namreč določa, da se politični stranki, ki jo sodišče spozna za odgovorno različnih prekrškov, poleg denarne globe izreče tudi kazen izgube pravice do javnih sredstev ali pa se ji ta zmanjšajo. Zakon se pri tem, od sprejema zadnje novele, sklicuje na neobstoječe dele zakona, kar onemogoča, da bi se takšen ukrep sploh izrekel. Predlog zakona to pomoto odpravlja tako, da navaja pravilne sklice in s tem omogoča izrek teh ukrepov. Zakon se v sedanji obliki sploh ne more izvajati. Predlagatelj je spomnil, da se pri spremembah zakonodaje, ki zadeva politične stranke, slednje praviloma pogovorijo in dogovorijo o vseh spremembah. Tudi v tem sklicu Državnega zbora je potekalo usklajevanje med vsemi političnimi strankami. Predstavljenih je bilo veliko različnih predlogov rešitev, vendar dogovora o spremembah zakona na koncu ni bilo. Napaka v zakonu pa je prišla na dan šele pred mesecem in pol, ko je prišlo do večjih kršitev dveh političnih strank in Računsko sodišče ni moglo izpeljati postopkov in izreči ukrepov. Gre zgolj za spremembo 1 člena, ki bo uredil to situacijo.

Komisija je opozorila na mnenje ZPS, ki izpostavlja, da kljub vložnemu predlogu zakona ta ne rešuje nedoslednosti, saj 28. člen še naprej ostaja pomanjkljiv in ne vsebuje točk, ki so našteje v predlagani spremembi in je zato treba pripraviti amandmaje, ki bodo v resnici odpravili pomanjkljivosti veljavnega Zakona o političnih strankah (v nadaljevanju: zakon). Predlagatelj je potrdil, da je opozorilo ZPS na mestu. Po mnenju predlagatelja je prišlo do napake zaradi načina objave v Uradnem listu, kjer ob objavi zakonov spremembe zgolj naštevajo in jih ne številčijo in zato bodo dodatno pripravili ustrezne amandmaje, ki bodo odgovorili na vse pomisleke.

Člani komisije so menili, da bi bilo dobro, če bi se k spreminjanju zakona pristopilo celovito, o vsebini vseh sprememb pa bi politične stranke dosegle konsenz. Dogovor je še toliko pomembnejši, ker v Sloveniji velikokrat sprejememo zakonodajo, ki je zelo restriktivna, zato se mora o nivoju restriktivnosti strinjati večina političnih strank. Člani komisije so izrazili strinjanje s predlogom zakona zato, ker dodatno zavezuje politične stranke k sprejemanju odgovornosti za svoja ravnanja in k sprejemanju posledic v primeru nepravilnih postopkov. Predlagatelj se je strinjal, da morajo politične stranke v primeru sprememb zakona vedno iskati in doseči dogovor, ne glede na to, v kakšnem položaju so v Državnem zboru - ali so v opoziciji ali v vladni koaliciji. Iti mora za dogovorjene spremembe, saj te na koncu veljajo za vse politične stranke. Predlagatelj je opozoril, da je bila tudi v tem mandatu Državnega zbora ustanovljena delovna skupina, člani katere so bili vodje poslanskih skupin, ki je razpravljala o spremembah Zakona o političnih strankah. Pogovori o predvidenih spremembah zakonodaje so potekali več kot 2 leti, vendar tudi v okviru teh pogovorov niso odkrili napake, ki jo želi popraviti predlog zakona. Predlagatelj je pri tem izpostavil, da niti o ostalih odprtih temah delovna skupina ni dosegla soglasja, zdaj pa je situacija tako ali tako prehitel bližnji konec mandata Državnega zbora. Predlagatelj je članom komisije pojasnil, da gre v primeru predloga zakona zgolj za odpravljanje redakcijske napake, ki se je prikradla v zakon ob njegovem sprejemanju 2014. Aktualnega Zakona o političnih strankah zato ni mogoče v celoti uporabljati, saj ni operativen, ker se kazen za prekršek sklicuje na člen, ki v zakonu ne obstaja. Predlagatelj je dejal, da smo dolžni popraviti nekaj, kar je bilo že sprejeto, vse ostale

spremembe zakonodaje, ki zadevajo politične stranke, pa bodo počakale naslednji mandat Državnega zbora.

Po končani razpravi je komisija sprejela naslednja sklepa:

1. Komisija za državno ureditev je **podprla** Predlog zakona o spremembah Zakona o političnih strankah (ZPolS-G) – druga obravnava, EPA 2586 – VII. Sklep je bil sprejet soglasno.
2. Komisija je za poročevalca na seji matičnega odbora določila državnega svetnika Rajka Fajta. Sklep je bil sprejet soglasno.

Ad2) Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o tajnih podatkih (ZTP-E) - druga obravnava, EPA 2626 - VII

Člani komisije so prejeli mnenje Zakonodajno-pravne službe Državnega zbora.

Predlagatelj je ob predstavitvi predloga zakona dejal, da gre za novelo zakona iz 2006, ki bo omogočil večjo učinkovitost in boljšo organizacijo področja, hkrati pa predlog zakona pomeni prihranek za industrijo. Predlog zakona poleg dveh glavnih sprememb prinaša tudi številne nomotehnične popravke. Trenutno veljavni zakon ne obravnava podrobno, kako se ravna s tajnimi podatki v komunikacijsko-informacijskih sistemih, saj 2006, ko je zakon nastajal tehnologija še ni bila tako napredna kot danes in zato tedaj ni bilo določeno, kako se kriptirne naprave ustrezno varujejo. Drugi del novele prinaša pomembne novosti na področju industrijske varnosti tako, da podrobneje ureja preverjanje lastniške strukture organizacij in t.i. povezanih oseb, ki imajo v lasti določen lastniški ali upravljavski delež ali drugih oseb, ki nadzorujejo ali bi lahko nadzirale organizacijo ali vplivale na njeno dejavnost. Doslej ni bil natančno urejen obseg potrebnega preverjanja. S tem se zmanjšuje tveganje glede ustrezne kondicije podjetij oziroma lastnikov in s tem povezanih morebitnih varnostnih tveganj. Zelo pomembna novost, ki bo pomenila nižje stroške za podjetja je, da podjetja ne bodo več potrebovala posebnih prostorov, kjer bi se obravnavali tajni podatki, ampak se bodo tajni podatki lahko obravnavali pri organu, ki zahteva te podatke. Podjetja bodo te zadeve lahko uredila na Ministrstvu za notranje zadeve in jim ne bo treba zagotavljati posebnih upravnih in varnostnih območij, kot je predvideno za ostale organe.

Člane komisije je med drugim zanimalo, zakaj je tako poudarjen pomen industrijske varnost, ali je to posledica razvoja informacijskih tehnologij, ki omogočajo lažje izvajanje kibernetičnih napadov ali je delno razlog tudi v določenih (konkretnih) negativnih izkušnjah podjetij (kraja intelektualne lastnine). Predlagatelj je na komisiji poudaril, da gre za kombinacijo več razlogov. Eden od razlogov je tudi, da se veliko več slovenskih podjetij prijavlja na razpise EU, NATO in tudi na naše domače razpise, ki so s področja tajnih podatkov oziroma razpisi zahtevajo tehnologije za šifriranje in kriptiranje podatkov. Podjetja morajo v takšnih primerih iti skozi postopek pridobivanja certifikata za dostop do tajnih podatkov tako za podjetja kot tudi za posameznika. Skozi takšne postopke morajo iti tudi vsi delavci, ki opravljajo remonte v JE Krško in v tem primeru govorimo o 450 podjetjih, ki sodelujejo v remontih v JE Krško in Urad za varovanje tajnih podatkov je zavezan, da izpelje vse postopke za podjetja.

Komisija je preverjala ali gre pri postopkih ravnanja s tajnimi podatki za kakšno razliko v primeru, da govorimo o zasebnih podjetjih ali podjetjih v državni lasti. Predlagatelj je članom komisije zagotovil, da so postopki za vse enaki, vsi morajo iti skozi iste postopke, novo v predlogu zakona je le to, da manjšim podjetjem ne bo treba vložiti več toliko sredstev, da bi zagotovila varnostna območja, ki so bila doslej potrebna. Sedaj bodo lahko te dokumente brali pri naročniku, če je npr. naročnik Ministrstvo za gospodarstvo gredo na ministrstvo in tam v varnostnih območjih preberejo dokumente in se pripravijo na razpise.

Predsednik komisije je opozoril, da smo na seji komisije pred kratkim obravnavali nov Zakon o informacijski varnosti, ki predlaga ustanovitev novega pristojnega nacionalnega organa – Uprava RS za informacijsko varnost, ki bo organ v sestavi MJU. V obrazložitvi k Zakonu o informacijski varnosti piše, da bo ta organ v prehodnem obdobju prevzel naloge od Urada Vlade za varovanje tajnih podatkov (UVTP) in da bo prevzel tudi kadre, pravice proračunske porabe, opremo in zbirke podatkov. Zato se je postavilo vprašanje kakšna bo delitev dela in sodelovanje med tema dvema organoma in kdaj se bo ta prehod zgodil in ali gre za podvajanje s stališča porabe financ in kadrov. Predlagatelj je zagotovil, da ne gre za podvajanje, lani od februarja so bile s sklepom Vlade dodeljene dodatne naloge Uradu za varovanje tajnih podatkov s področja kibernetске informacijske varnosti, že lani je bilo načrtovano, da bi samo za to področje pridobili dodatnih 5 zaposlitev. Nove zaposlitve se niso realizirale in se je zato čakal Zakon o informacijski varnosti, ki bo določal kako naprej in ta zakon je določil, da v prehodnem obdobju Urad za varstvo tajnih podatkov opravlja naloge tudi informacijske varnosti, potem se najkasneje s 1.1. 2020 preide v MJU, in te 4 zaposlitve ki jih bo Urad za varstvo tajnih podatkov dobil v naslednjem ali letošnjem letu po sprejemu Zakona o informacijski varnosti bodo potem prešli v ta nov urad. Do teh sprememb je prišlo, ker EU direktiva za informacijsko varnost določa neke vrste inšpekcijski nadzor, Urad za varstvo tajnih podatkov teh nalog ne more opravljati, saj nima pristojnosti, da bi izvajal inšpekcijski nadzor nad podjetji in nad kritično infrastrukturo.

Komisijo je zanimalo ali je področje znotraj celotne EU urejeno enotno oziroma kako je področje regulirano na nivoju EU in če naša država tem skupnim sistemom sledi. Predlagatelj je članom komisije pojasnil, da kar se tiče Zakona o tajnih podatkih smo primerljivi z evropskimi državami. V vsaki državi članici EU in članici NATA obstaja tako imenovani nacionalno varnostni organ, v našem primeru je to Urad za varovanje tajnih podatkov in ti organi si med seboj izmenjujemo podatke in sledimo istim pravilom, normam in standardom in ni nekih velikih odstopanj, ker smo tudi redno nadzorovani tako s strani EU kot NATA, zato moramo izvajati primerljive postopke. Se pa tudi vedno zagovarja stališče samostojnosti države in ustavnih vrednot vsake države, ki jih je treba spoštovati in preko katerih nihče ne more iti.

Člani komisije so opozorili na veliko konkretnih pripomb ZPS in jih je zanimalo ali so bile pripombe že usklajevane. Predlagatelj je članom komisije pojasnil, da se pripravljajo amandmaji in razlage zakaj nekatere zadeve v predlogu zakona ne morejo biti urejen tako kot jih predlagala ZPS in zakaj določenih zadev ni v predlogu zakona, ker so opredeljene rešitve že v drugih aktih.

Po končani razpravi je komisija sprejela naslednja sklepa:

1. Komisija za državno ureditev je **podprla** Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o tajnih podatkih (ZTP-E) - druga obravnava, EPA 2626 - VII. Sklep je bil sprejet soglasno.
2. Komisija je za poročevalca na seji matičnega odbora določila državnega svetnika Rajka Fajta. Sklep je bil sprejet soglasno.

Ad3) Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaščiti prič (ZZPrič-C) – skrajšani postopek, EPA 2636 - VII

Komisija je prejela tudi mnenje Zakonodajno pravne službe Državnega zbora.

Predstavnica predlagatelja je predstavila predlog zakona, ki določa pogoje in postopke za zaščito prič in drugih ogroženih oseb, ki so ogrožene zaradi sodelovanja ali pričanja v kazenskih postopkih. Ogroženim osebam se zaščita zagotavlja pred, med ali po končanem postopku, pod pogoji in po postopku, ki je določen v zakonu. Časovno gledano se te postopke loči v dve fazi, primarno – to je izvajanje nujnih zaščitnih ukrepov, ki se izvajajo še

pred vključitvijo osebe v program zaščite prič, temu pa sledi izvajanje zaščitnih ukrepov v programu zaščite. O postopkih odločata dva ključna organa, to sta Komisija za zaščito ogroženih oseb (odloča o vključitvi osebe v program zaščite prič) in Enota za zaščito ogroženih oseb, ki je notranja organizacijska enota Policije. Z novelo se želi urediti štiri vrste odprtih vprašanj. Prvi sklop govori o nujnih zaščitnih ukrepih, med katere bi zdaj dodali tudi omogočanje sprememb identitete in rabo prirejenih listin. Ti ukrepi so bili možni že doslej, vendar so bili uporabljeni v kasnejših fazah urejanja statusa zaščitene priče. Drugi sklop ureja mednarodno sodelovanje, v prvi vrsti s tistimi mednarodnimi institucijami, ki nimajo statusa države, kot je Mednarodno kazensko sodišče. Tretji sklop rešitev pa se nanaša na urejanje možnosti, da se po koncu zaščitnih ukrepov osebi omogoči, da se odloči, ali bo obdržala spremenjeno identiteto ali ne. Četrty sklop vprašanj ureja zbiranje, obdelavo in izmenjavo osebnih podatkov. Predlagateljica je povzela, da so v strokovno razpravo primarno vključili Ministrstvo za notranje zadeve, Policijo, Vrhovno državno tožilstvo, Vrhovno sodišče, Varuha človekovih pravic, Odvetniško zbornico Slovenije in nihče od navedenih na predlog zakona ni imel pripomb. Pripombe je posredoval Informacijski pooblaščenec v zvezi s 4. sklopom, pri čemer so bile njegove pripombe upoštevane. Na mnenje ZPS bosta pripravljena 2 amandmaja, ki usklajujeta odprta vprašanja.

Komisija je predlog zakona podprla. Člane komisije je zanimalo, kdo ustanovi Komisijo za zaščito ogroženih oseb oziroma kdo so člani, ki odločajo o vključitvi oseb v program zaščite prič. Komisijo je prav tako zanimalo, pri katerih kaznivih dejanjih je v programu zaščitene prič vključenih največ oseb, in ali gre za vsa kazniva dejanja ali le za kataloška kazniva dejanja. Predlagatelj je članom komisije pojasnil, da Komisijo za zaščito ogroženih oseb sestavljajo 4 člani: vrhovni sodnik, vrhovni državni tožilec, predstavnik Ministrstva za pravosodje (MP) in predstavnik Ministrstva za notranje zadeve (MNZ). Omenjene osebe imenujejo njihove institucije. Komisija obstaja od 2007, podporne dejavnosti zanjo izvaja MNZ in doslej pri njenem delovanju ni bilo zaznanih problemov. Predstavnik predlagatelja je posebej opozoril, da se odobritev statusa zaščite priče osredotoča na ogroženost življenja ali telesa določene priče, kar pomeni, da ogroženost ni odvisna od teže kaznivega dejanja oziroma ali gre za kataloško kaznivo dejanje ali ne. Ogroženost določene osebe se lahko izkaže tudi v primeru manjših kaznivih dejanj, bistven element za pridobitev statusa zaščite priče je, če se osebi grozi oziroma je ogroženo njeno življenje ali telo. Predpogoj za pridobitev statusa zaščite priče pa je, da je ta oseba nujna za izvajanje kazenskega postopka zaradi pričanja, da lahko pomaga s podatki, ki so bistveni za potek kazenskega postopka.

Člane komisije je zanimalo, ali status zaščite pridobijo izključno posamezniki ali tudi njegova družina. Predlagatelj je pojasnil, da 1. odstavek 10. člena zakona določa, da posameznik ali druga oseba lahko pridobi status zaščite priče v primeru, da zaradi takega sodelovanja obstaja resna nevarnost za njeno življenje ali telo oziroma življenje ali telo druge ogrožene osebe, saj so lahko ogroženi tudi svojci in bližnji in gre v takšnem primeru za t. i. posredne pritiske.

V razpravi na seji komisije se je izpostavilo tudi vprašanje, ali status zaščitene priče lahko pridobijo tudi mladoletne osebe. Predlagatelj je članom komisije pojasnil, da status zaščite mladoletne osebe pridobijo v primeru, ko se ne zaščiti samo individualna oseba, ampak je treba zaščititi celotno družino. Te situacije niso avtomatične in so odvisne od konkretnih okoliščin ogroženosti in so od primera do primera različne. Predlagatelj je pri tem opozoril še na specifično v takšnih primerih. V primeru sodelovanja med državami članicami EU, ki imajo vzpostavljene sisteme za zaščito prič, potekajo tudi t. i. mednarodne izmenjave. Če gre za osebo in njeno družino iz Nemčije, ki so ogroženi in njena preselitev ali sprememba identitete v Nemčiji ne bi bila zadostna, se išče rešitve po drugih državah, ali bi bila mogoča njihova preselitev ali sprememba identitete na Portugalskem, v Sloveniji ... V takšnih čezmejnih primerih je večja možnost, da gre za zaščito družine kot celote in s tem tudi za zaščito mladoletne osebe.

Ob koncu je komisija predlagatelja spraševala, kako je s finančnimi posledicami in stroški zagotavljanja sistema zaščite prič in ali stroške krije proračun. Prav tako je člane komisije zanimalo, ali so na voljo kakšni statistični podatki, v koliko primerih od 2006 se je pri nas uporabil status zaščite priče. Predlagatelj je pojasnil, da so stroški kriti s proračunske postavke MNZ, saj gre od 2006 naprej za redno delo Policije. Glede statističnih podatkov pa je opozoril, da so informacije varovane po zakonu kot tajni podatki, zato statistično poročilo ni nikoli javno objavljeno. Predstavniki predlagatelja je pri tem izrazil domnevo, da glede na to, da v vseh letih izvajanja tega ukrepa niso bile izražene potrebe po dodatnih kadrih, stvari potekajo kontinuirano in da ne gre za veliko primerov.

Po končani razpravi je komisija sprejela naslednja sklepa:

1. Komisija za državno ureditev je **podprla** Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaščiti prič (ZZPrič-C) – skrajšani postopek, EPA 2636 - VII. Sklep je bil sprejet soglasno.

2. Komisija je za poročevalca na seji matičnega odbora določila državnega svetnika Rajka Fajta. Sklep je bil sprejet soglasno.

Ad4) Pobude in vprašanja

Pobud in vprašanj ni bilo.

mag. Mateja Poljanšek l.r.
sekretarka

Rajko Fajt l.r.
predsednik